

TAG CYNLLUN MARCIO

HAF 2016

**CYMRAEG IAITH GYNTAF – CY3
1373/51**

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2016. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgrïptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwysu yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

CYMRAEG: IAITH GYNTAF

CYNLLUN MARCIO CY3

MAI 2016

Adran A

Defnyddio iaith

Cyfanswm o 40 marc

Cwestiwn 1

- (a) Rhoddir 2 farc am bob brawddeg sydd yn dangos ystyr a defnydd yn eglur a chywirdeb ieithyddol. Rhaid dangos ystyr yn eglur cyn ennill marciau.

1 neu 2 wall – colli ½ marc

Mwy na 2 wall – colli 1 marc

Ystyrir gwallau atalnodi, e.e. acen grom neu atalnod llawn, yn wallau. Hefyd pan gyflwynir dwy frawddeg yn lle un, ystyrir hyn yn un gwall.

mai: defnyddir *cysylltair* 'mai' mewn cymal enwol yn hytrach na 'bod' pan fydd angen rhoi pwyslais ar yr enw, neu air cyntaf isgymal. Mae cymal sy'n cynnwys 'mai' yn gymal cadarnhaol.

Rwyf yn gwybod *ma'r* afon sydd wedi ei llygru.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr, defnydd a chywirdeb ieithyddol.

Rwyf yn gwybod *ma'r* afon sydd wedi ei lygru.

Dyfernir 1½ marc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr a defnydd ond cosbir y gwall treiglo.

na fyddai: gellir defnyddio y rhagenw perthynol 'na fyddai' ar ddechrau *cymal enwol*.

Roeddwn yn sicr *na fyddai* Camel yn aros gyda Tanwen.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr a defnydd a chywirdeb ieithyddol.

y gellir: gellir defnyddio y rhagenw perthynol 'y' os oes rhagenw blaen yn y cymal a bod y rhagenw blaen yn cyfeirio at y sawl sy'n cael ei ddisgrifio / gellir defnyddio'r rhagenw perthynol 'y' pan nad yw'n oddrych na gwrthrych y ferf yn yr isgymal dilynol.

Dyma fachgen *y gellir* ei ystyried yn brif swyddog y chweched dosbarth eleni.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr a defnydd a chywirdeb ieithyddol.

ymwelaf: rhaid dangos yr amser yn glir yn y frawddeg sef person cyntaf unigol amser presennol / dyfodol.

Ar hyn o bryd *ymwelaf* bob bore â'r llyfrgell gan mai fy mhrif ddiddordeb yw darllen.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr, defnydd a chywirdeb ieithyddol.

Ymwelaf bob bore â'r llyfrgell.

Dim marciau gan na ddangosir ystyr na defnydd yn llawn.

gwelwyd: rhaid cyfleu ffurf amheronol y ferf yn yr amser gorffennol yn gywir gan ddefnyddio 'gan' yn y frawddeg.

Gwelwyd y ddamwain ar y ffordd gan yr heddwes neithiwr.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr a defnydd a chywirdeb ieithyddol.

Gwelwyd llong ar y gorwel ddoe.

Gellir dyfarnu 2 farc am yr ateb hwn gan na threiglwyd 'llong' ar ôl y ferf.

Gwelwyd ddamwain ar y ffordd gan yr heddwes neithiwr.

Dyfernir 1½ marc am yr ateb hwn am ddefnyddio'r ffurf yn gywir gan ddangos ystyr a defnydd ond cosbir y gwall treiglo.

Gwelwyd y ddamwain ar y ffordd.

Dim marciau gan na ddangosir ystyr na defnydd yn llawn.

(5 x 2 = 10)

- (b) Rhoddir 1 marc am bob gwall a gywirwyd ac 1 marc am bob esboniad cywir. Rhaid i'r cywiriad fod yn gywir cyn ennill marc. Disgwylir bod y disgyblion yn defnyddio termau cywir e.e. rhagenw, arddodiad, rhagenw perthynol, cysylltair, cymal.

(i) **i'w brawd > wrth ei brawd:** angen defnyddio'r *arddodiad* cywir, 'dweud wrth'.

fod dim > nad oes / na fydd: defnyddio'r negydd yn anghywir yma. Ni ddylid *negyddu cymal* drwy ddefnyddio 'dim'. Angen 'nad' i negyddu cymal. Nid yw 'nad oedd' yn dderbyniol gan ei fod yn cyfeirio at yfory. Ni chaniateir newid yfory i ddoe.

(ii) **pan yn > wrth gerdded / pan oeddwn yn cerdded / pan gerddais / pan gerddwn:** wrth ddefnyddio'r *cysylltair* 'pan' mewn cymal cadarnhaol dylid rhoi berf i'w ddilyn. Rhaid defnyddio berf ar ôl 'pan'.
pan roeddwn – ½ marc yn unig

bod fi > fy mod i: angen defnyddio'r *rhagenw blaen person cyntaf unigol 'fy'* a threiglo 'bod' yn drwynol / pan fo rhagenw yn wrthrych neu oddrych berfenw, rhaid defnyddio'r rhagenw blaen a cheir treigladau trwynol yn dilyn y rhagenw blaen 'fy'.

(iii) **cyhoeddir > cyhoedda'r:** Angen *berf bersonol, amser presennol* yn hytrach na *berf amheronol* gan fod y sawl sy'n cyflawni'r weithred sef y bardd yn cael ei enwi.

arno gwefannau > ar wefannau: angen defnyddio'r adroddiad 'ar' yn gywir a threiglo'n feddal.

(iv) **Cyfleu'r > Cyfleodd yr:** angen defnyddio berf *amser gorffennol* nid *amser presennol* gan fod y cyfarfod wedi cael ei gynnal ddoe.

i nhw > iddyn nhw: angen rhedeg yr *arddodiad* yn gywir gan ddefnyddio trydydd person lluosog yr arddodiad 'i'.

(v) **os > a:** *cwestiwn anuniongyrchol* sydd yma felly rhaid defnyddio'r *geiryn gofynnol 'a'*. Nid oes amod yn y frawddeg ac felly ni ddylid defnyddio 'os'.

maent > eu bod: defnyddir '*eu bod*' yma ar ddechrau *cymal enwol* ½ marc yn unig am gyfeirio at 'eu bod ar ddechrau cymal'.

(10 x 2 = 20)

- (c) Bydd **10** gwall yn y paragraff a rhoddir 1 marc am gywiro pob gwall. Os bydd gwall sillafu neu atalnodi yn y geiriau a ddefnyddir wrth gywiro yna collir $\frac{1}{2}$ marc am bob gwall e.e.

mewn: ym mhentref 1 marc

Bydd angen i'r ymgeiswyr ailysgrifennu'r paragraff a **thanlinellu**'r cywiriadau.

Dyma enghraifft sut y gellir cywiro'r paragraff:

(10 x 1=10)

Heddiw, dydd Llun Mai 16, mae cwmni newydd yn agor ei ddrysau **ym mhentref** Llanfair. Menter **gymunedol** sy'n agor y siop ac mae'r **cynnyrch i gyd / holl gynnyrch** yn lleol. Y bwriad yw cynnig **cymaint** o wasanaethau â phosibl i **bobl** yn cynnwys y cyfryngau cymdeithasol a bagiau ffrwythau wythnosol i ddisgyblion ysgol. Dywedodd Cadeirydd y Fenter, Mr Carwyn Hughes; 'Gwn y **bydd** y siop yn gaffaeliad mawr i'r ardal gan **nad** oes gwasanaethau cyffelyb ar gael yn lleol. Gobeithio **caiff/câ** trigolion yr ardal **fu**dd mawr o'r Fenter.'

Adran B

Barddoniaeth

Cwestiwn 2 (a)

Cymharwch waith Iwan Llwyd a Myrddin ap Dafydd, gan ganolbwyntio ar eu **defnydd o bobl** yn eu gwaith. Wrth ystyried y cerddi hyn a astudiwyd gennych, dylech **gymharu'r cerddi o ran cynnwys ac arddull** ac ystyried **arwyddocâd y bobl** y cyfeirir atynt.

Gallant gyfeirio at 'Aneirin', 'Sgrifen yn y Tywod', 'Dau lygad ar un wlad', a 'Gwenllian'. Bydd yr elfen **gymharol** yn rhan hanfodol o ofynion y cwestiwn wrth ystyried **arwyddocâd y bobl** y cyfeirir atynt.

Ceir **portreadau o bobl arbennig, amrywiol** yn y cerddi a daw'r cymeriadau hyn yn fyw i ni drwy gyfrwng geiriau.

Defnyddio **unigolion o'r gorffennol er mwyn grymuso eu neges**: Codi'n hymwybyddiaeth ni o'n hanes cythryblus a thrist a wna Myrddin ap Dafydd yn 'Gwenllian'. Yn yr un modd defnyddio ffigur o'r gorffennol i ddwysáu ei neges a wna Iwan Llwyd yn y gerdd 'Aneirin'. Aneirin modern yw'r newyddiadurwr sy'n neidio i ganol y frwydr ac yn cynnig 'fri a ooesai frwydr' ac yn rhoi 'cip ar dragwyddoldeb'. Er ein hanwybodaeth ni fel cenedl am alltudiaeth Gwenllian mae **arwyddocâd** arbennig iddi gan ei bod yn **ddelwedd i gyflwr yr iaith**. Yn union fel Gwenllian, mae'r Gymraeg wedi cael ei hesgymuno ac mae'r iaith hithau'n alltud i sawl rhan o Gymru erbyn hyn. Mae tristwch yn llais y bardd wrth gyfleu 'distawrwydd didosturi'.

Defnyddir y bobl hyn i'n **beirniadu**: Mae yma **feirniadaeth** ohonom ni fel Cymry nad ydym yn trysori ein hiaith yn ddiagonol. Yn yr un modd, **beirniadol yw safbwynt** Iwan Llwyd yn ei gerddi ac ystyria ryfel ar hyd y canrifoedd fel rhywbeth ofer ac anghyfiawn.

Arwyddocâd y bobl y cyfeirir atynt yn y cerddi: Gwenllian, Pennaeth Seattle a'r Indiaid brodorol, y newyddiadurwr rhyfel, yr Americanwyr a phobl Irac ynghyd â'r **lleoliadau** penodol, e.e. Rhyfel y Gwlff, Rhyfel Fietnam, abaty Llanfaes ar lan afon Menai.

Defnyddio pobl i gyfleu safbwynt: Mae'r ddau fardd yn **ystyried cyfalafiaeth**, lle mae pwyslais ar wneud arian ac elw ar draul pawb a phopeth. Yn y gerdd 'Dau lygad ar un wlad' darlunio dau safbwynt gwrthgyferbyniol a wna Myrddin ap Dafydd sef materoliaeth ac elw ar y naill law a cholli diwydiant, gwreiddiau ac etifeddiaeth ar y llaw arall. Mae llygaid cariad yr **Indiaid brodorol** yn gweld yr un peth o bersbectif cwbl wahanol i lygaid gelyn y **dynion gwyn**. Wrth gwrs, gellir ystyried neges y bardd yng nghyd-destun Cymru. Dyma broffwydo tranc ein gwlad a cheir rhybudd clir o beryglon colli'n hiaith a'n hetifeddiaeth. Mae'r bardd yn dwysáu ei weledigaeth ac yn proffwydo gweld dinistr 'y ddaear na ddaw'n ôl.' Yn yr un modd y mae Iwan Llwyd yn datgan yn glir **gyfalafiaeth y Gorllewin** ac ysfa'r **Americanwyr** i sicrhau cyflenwad olew ar draul bywydau **pobl Irac** yn y gerdd 'Sgrifen yn y Tywod'. Mae agwedd annynol yr Amerig farus a'u rhagrith yn amlwg.

Eto, er gwaetha tristwch Myrddin ap Dafydd, mae'n cynnig **gobaith ac arweiniad**. Caiff Myrddin ap Dafydd **ysbrydoliaeth** a chaiff ei argyhoeddi, fel y mae'r llanw'n troi'n sydyn ar draeth Lafan, y daw'r iaith eto 'i mewn dros dywod Menai' gan ennill ei thiriogaeth. Sylweddola fod yna obaith, gobaith y bydd pobl y tro hwn **yn dod i gofio am Gwenllian** a gobaith wrth ystyried sefyllfa'r iaith y bydd hithau'n dychwelyd i hawlio ei phriod le yng Ngwynedd ac yng Nghymru gyfan. Er gwaetha'r elfen gref o feirniadaeth gan Iwan Llwyd **cynnig anfarwoldeb** i'r milwyr wna'r **newyddiadurwr rhyfel** a **gobaith** iddynt fyw wedi'r brwydro a chael eu cofio fel arwyr.

Mae'r **ddau fardd** yn **defnyddio pobl** mewn **cerddi gwleidyddol** gan nodi **ffeithiau hanesyddol**, e.e. hanes pan geisiodd Arlywydd America brynu rhai o diroedd yr Indiaid yn 1854.

Neges oesol: Mae'n **arwyddocaol** fod Iwan Llwyd yn **cyfod pobl o wahanol gyfnodau** a thrwy hynny'n **sylweddoli nad yw dyn, yn ei anian, yn newid**. Wrth gydnabod yn y gerdd '*Aneirin*' na lwyddwyd i ennyn atgasedd dyn at ryfel er gwaetha'r datblygiad mewn technoleg datgan a wna Iwan Llwyd bod ysfa dyn i ladd cyd-ddyn yn parhau. Yr un yw ysfa milwr i gael ei anfarwoli a'r un yw ysfa'r gohebydd rhyfel i gofnodi rhyfel. Yn yr un modd yn y gerdd '*Dau lygaid ar un wlad*', mae'r neges yn oesol oherwydd gwelir yr un gwahaniaethau rhwng agweddau'r **dyn brodorol a'r dyn dieithr dros y byd a thrwy hanes**.

Dylent gyfeirio at ddefnydd y beirdd o **fesurau ac arddull** wrth drafod arwyddocâd y bobl y cyfeirir atynt.

Gwenllian

- Aeth Myrddin ap Dafydd yn ôl mewn hanes wrth ddewis Gwenllian fel teitl cerdd ac yn ei thrafod o safbwynt heddiw.
- Meddylia'r bardd amdani fel person ac nid cymeriad mewn hanes a llwydda i ennyn ein cydymdeimlad ati.
- Mae Gwenllian y plentyn yn cynrychioli'r iaith, yr iaith Gymraeg sy'n pwysu ar gydwybod y bardd ac mae'n trin a thrafod dyfodol y Gymraeg.
- Ymwelodd bardd ar noson o haf yn ystod 1993 ag Abaty Llanfaes ar lan afon Menai a myfyriodd am dynged Gwenllian, am dristwch ei hanes yn cael ei chipio o Abergwyngregyn a'i halltudio i Abaty Sempringham yn dri mis oed a hefyd am dristwch nad yw pobl Gwynedd yn ymwybodol o'i bodolaeth.
- Mae marwolaeth Gwenllian a marwolaeth yr iaith yn cael cymaint o effaith ar y tir o'n cwmpas; iaith yn gymaint rhan o'r wlad, nes ei bod mewn amser yn dod yn rhan o'r tir o amgylch.
- Yng ngweledigaeth y bardd gwelwn awgrym gobaith wrth gloi, llanw'n troi a'r gobaith nid yn unig y bydd pobl yn cofio am Gwenllian ond y bydd yr iaith yn adennill ei thiriogaeth ac yn hawlio ei lle.
- Mesur cywydd a geir yma - defnydd o gynghanedd e.e. '*distawrwydd didosturi*' i bwysleisio anwybodaeth y Cymry am hanes Gwenllian, trosiad estynedig yw Gwenllian o'r iaith Gymraeg, creu awrygylch trwy ddelwedd – cymharu trai afon Menai â thrai cof pobl am hanes Gwenllian a'r iaith ar drai yng Ngwynedd, defnydd amlwg o'r negyddion, cyfodol, effeithiolrwydd '*iorwg*'.
- Er ei fod wedi mynd yn ôl mewn hanes, dyma gerdd bersonol iawn a phwysleisir arwyddocâd Gwenllian.

Dau lygaid ar un wlad

- Darlunio dau safbwynt gwrthgyferbyniol a geir yma ac adroddir y gerdd o safbwynt yr Indiaid brodorol.
- Mae'r allwedd i neges y gerdd yn y teitl oherwydd yr hyn a geir yw dwy ffordd o weld yr un peth; mae llygaid cariad a llygaid gelyn yn gweld yr un peth o bersectif cwbl wahanol.
- Mae'r '*fi*' yn uniaethu gyda'r byd naturiol, â'r syniad o berthyn, gwerthoedd tir, diwylliant ac etifeddiaeth. Mae'r tirlun o'i gwmpas yn '*ardd*', yn '*afon fyw*'. Nid yw'r '*ti*' yn cydymdeimlo â harddwch naturiol yr amgylchfyd. Materoliaeth ac elw yw popeth. '*Pibelli dŵr*' yw'r '*afon*' yn ei farn ef, ac mae'r '*ddôl*' yn '*ddinas*', a'r paith yn '*wenith gwyn*'.

- Deallir syniadau'r bardd ynglŷn â chariad at wlad. Dychmyga'r bardd ymateb Pennaeth Seattle i'r dynion gwyn a oedd eisiau prynu ei dir. Cerdd ydyw am deimlo undod â natur a thra bo'r dynion gwyn yn *'clywed udo yn y nos'*, clywa'r Indiaid *'iaith'*.
- Gallwn weld y cysylltiad yma rhwng iaith a thir, ac mae *'Gwenllian'* yn sôn beth all ddigwydd pan mae'r iaith yn cael ei halltudio oddi wrth y tir.
- Mae'r bardd yn edmygu'r Pennaeth am ei gariad at ei wlad. Dyma fygythiad i nifer o wledydd gan gynnwys Cymru.
- Yn y clo mae'r *'fi'* yn proffwydo gweld dinistr *'y ddaear na ddaw'n ôl'*.
- Ceir cyfres o wrthgyferbyniadau, personoli, defnyddio rhagenwau ti/mi, trosiadau, arwyddocâd *'duw'*, ailadrodd.

Aneirin

- Ceir gweledigaeth Iwan Llwyd fel bardd ac elfen gref o feirniadaeth yma na lwyddodd y Cynfeirdd na'r newyddiadurwyr cyfoes i ennyn atgasedd dyn at ryfel.
- Aiff yn ôl mewn hanes wrth ddewis Aneirin fel teitl ond mae'n trafod o safbwynt heddiw.
- Mae'n trafod rôl y gohebydd rhyfel o gyfnod Aneirin i gyfnod rhyfel Fietnam.
- Aneirin modern yw'r newyddiadurwr sy'n neidio i ganol y frwydr ac yn tynnu llun mewn lliw, ei gyfosod ag Aneirin y bardd yn y 6ed ganrif.
- Yr un yw ysfa dyn i ryfela, yr un yw ysfa gohebydd rhyfel i gofnodi rhyfel a'r un yw ysfa'r milwr i gael ei anfarwoli.
- Mae Aneirin yn rhoi urddas i farwolaeth ac i'r hogiau a laddwyd yn y rhyfeloedd, rhoi *'cip ar dragwyddoldeb'* i'r milwyr, parhau i gadw cof y milwyr a sicrhau y byddant yn fyw am byth.
- Cyfosod yw un o brif nodweddion arddull Iwan Llwyd, cyfosod pobl, amser, llefydd a digwyddiadau.
- Ceir cyfeiriadau bwriadol at farddoniaeth Aneirin *'y milwyr briwiedig'* a'u cyrff yn *'gig amrwd a fwydai frain'*, delweddau rhyfel, gwrthgyferbyniadau rhwng brwydr Catraeth a brwydrau Kampuchea, Somme a'r Chwe Sir – yr un oedd y lluniau o'r rhyfeloedd ond bod y rhain yn lluniau du a gwyn, defnydd o ferfau, cyfarch y newyddiadurwr, personoli'r tanciau, goferu.
- Gwelir ei gred mai ffolineb yw'r dyhead i ladd a'r dyhead i farw dros achos mewn ymgais at anfarwoldeb, mae erchylltra rhyfel yn cael ei amlygu ymhob oes ac nid yw wedi newid dros y canrifoedd.

'Sgriflen yn y Tywod

- Cerdd o fyfyrddod yw hon ar lan llyn Clywedog gan ystyried mai olew oedd wrth wraidd Rhyfel y Gwlff.
- Gwelir ymateb a beirniadaeth Iwan Llwyd ar ysfa America i sicrhau cyflenwad olew ar draul bywydau pobl Irac yn gryf.
- Cyfeirir at dlysnï ymddangosiadol ond mae Chwefror yn chwerw.
- Mae'r gwahaniaeth rhwng y tymhorau yn pwysleisio'r pellter maith rhwng y ddwy wlad.
- Rhagfynega'r bardd y dolur sydd i ddod i gymaint o deuluoedd oherwydd erchylltra rhyfel.
- Disgrifir Rhyfel y Gwlff fel y rhyfel lloeren gyntaf, a daeth yn rhyfel byw.
- Cyfeirir at gysyniad Americanaidd *'Duw o'n plaid'*.
- Cân yw hi, gwrthgyferbyniad rhwng oerni Cymru a gwers Irac, oerfel rhyfel a gwres heddwch yn cael ei gyfosod, cyferbyniad rhwng *'du'* a *'gwyn'* yn creu naws anghysurus, elfen gref o goegni yn y gytgan, cyfres o ferfenwau, cyfeiriadaeth at *'Ar lan yr lorddonen'*, personoli yr oerfel yn *'gafael yn y bysedd grisial sy'n crogi o'r coed'*, gellir dehongli'r gaeaf yma fel trosiad am ryfel, delwedd y pennill olaf o fyd ffilmau, delwedd y cowboi *'ther's gold in them hills'* sef yr olew.
- Condemnir rhyfel gan bwysleisio iddynt fynd i ryfel am fod olew yn Irac a'u bod am gadw eu gafael ar yr olew hwnnw.
- Mae'r hyn sydd ei angen i gadw holl beiriannau'r byd cyfalafol i droi yn fwy pwysig na'r hyn sydd ei angen i gadw dyn yn fyw.
- Arwyddocâd y teitl, er ein bod yn hoff o adael ein marc, nid yw ein marc yn barhaol.

Mae modd i ymgeiswyr ennill marciau trwy gyfeirio at nodweddion perthnasol na nodwyd yn y cynllun marcio hwn. Dylid gwobrwyo pob ateb teilwng.

Cwestiwn 2(b)

*Trafodwch y **thema** sydd fwyaf perthnasol i chi yn y cerddi a astudiwyd gennych. Dylech gyfeirio at **o leiaf dair cerdd** gan **dri bardd gwahanol**. Wrth **gymharu** ymateb y beirdd i'r thema, gan ddangos pa mor debyg neu wahanol maent, cofiwch gyfeirio at **arddull** y beirdd.*

Wrth ymateb dylent:

- gyfeirio at thema benodol gan gyfeirio at o leiaf dair cerdd gan dri bardd gwahanol sy'n ymdrin â'r thema
- cyfiawnhau eu dewis â rhesymau perthnasol
- cofio bod yr elfen gymharol yn rhan hanfodol o ofynion y cwestiwn.

Wrth drafod efallai y byddant yn:

- dadlau mai thema gyfoes yn unig sy'n berthnasol, er bydd y goreuon yn sylweddoli bod thema sy'n ymwneud â bywyd a marwolaeth yn berthnasol ym mhob oes
- trafod beth yw hanfod barddoniaeth ac mai hynny sy'n gwneud iddynt benderfynu pa thema sy'n apelio atynt
- trafod sut mae arddull y beirdd a'u dewis o fesurau yn gweddu
- cyfeirio at ymdriniaethau gwahanol y beirdd o'r thema – bydd modd gweld yr hyn sydd yn debyg ac yn wahanol rhyngddynt
- trafod yr hyn sydd wedi sbarduno'r beirdd i drafod thema benodol gan nodi beth yn union yw eu safbwyntiau

Mae modd i ymgeiswyr ennill marciau trwy gyfeirio at nodweddion perthnasol na nodwyd yn y cynllun marcio hwn. Dylid gwobrwyo pob ateb teilwng.

Cynllun Marcio Cwestiwn 2 – Barddoniaeth 30 am yr ymateb ysgrifenedig a 10 am safon yr iaith a'r arddull : 40 x 2 = 80 marc.

AA2 – Ymateb i Destun	AA2 – Ystod y Marciau (30)	AA3 – Ysgrifennu	AA3 – Ystod y Marciau (10)
<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth drylwyr ac eang am y cerddi • crynhoi ffeithiau perthnasol yn effeithiol, eu cymhwyso a'u cyflwyno'n gydlynus • cymharu a chroesgyfeirio effeithiol rhwng gweithiau'r beirdd a astudiwyd • arddangos dealltwriaeth dda o'r cysyniadau • dadansoddi a dehongli'n dda ystod o gerddi • datblygu ac ehangu ar syniadau'n drefnus a chydlynus • cyflwyno tystiolaeth drwy gyfeirio at gerddi penodol a defnyddio dyfyniadau'n effeithiol • dadansoddi arddull yn effeithiol a chyfeirio at y technegau a ddefnyddir gan y beirdd • defnyddio termau gwerthfawrogi barddoniaeth yn effeithiol 	24-30	<ul style="list-style-type: none"> • mynegi syniadau a dadleuon cymhleth yn glir a chroyw, mewn gwahanol sefyllfaoedd ac at wahanol ddibenion • rhoi sylw manwl i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull yn sensitif • saerño'r gwaith yn fwriadus er mwyn cyfleu cymhlethdod y pwnc • arddangos cyfoeth o adnoddau iaith • arddangos gafael sicr ar ramadeg a chystrawen 	8-10
<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth fanwl am y cerddi • crynhoi ffeithiau perthnasol a'u cyflwyno'n gydlynus • cymharu a chroesgyfeirio synhwyrol rhwng gweithiau'r beirdd a astudiwyd • arddangos dealltwriaeth eithaf da o'r cysyniadau • dadansoddi a dehongli'n synhwyrol ystod o gerddi • datblygu ac ehangu ar syniadau'n drefnus • cyfeirio at elfennau perthnasol yn y cerddi a defnyddio dyfyniadau addas a phwrpasol yn aml • dadansoddi arddull yn foddhaol a chyfeirio at y technegau a ddefnyddir gan y beirdd • defnyddio termau gwerthfawrogi barddoniaeth yn gyson 	20-23	<ul style="list-style-type: none"> • mynegi syniadau a dadleuon lled gymhleth yn glir a chroyw mewn gwahanol sefyllfaoedd ac at wahanol ddibenion • rhoi sylw manwl i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull • cynllunio'r gwaith yn ofalus er mwyn cyfleu cymhlethdod y pwnc • arddangos adnoddau iaith da • arddangos gafael gadarn ar ramadeg a chystrawen 	7

<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y cerddi gyda manylder ar adegau • crynhoi rhai ffeithiau perthnasol a'u cyflwyno'n gywir • cymharu a chroesgyfeirio rhwng gweithiau'r beirdd a astudiwyd • arddangos dealltwriaeth foddhaol o'r cysyniadau • dadansoddi a dehongli'r testun yn foddhaol • datblygu ac ehangu ar y prif syniadau'n drefnus • cyfeirio weithiau at elfennau perthnasol yn y cerddi a defnyddio dyfyniadau addas • trafod agweddau ar arddull y beirdd a chyfeirio at dechnegau a ddefnyddir • defnyddio termau gwerthfawrogi barddoniaeth yn eithaf cyson 	15-19	<ul style="list-style-type: none"> • mynegi syniadau a dadleuon yn glir mewn gwahanol sefyllfaoedd ac at wahanol ddibenion • rhoi sylw boddhaol i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull • cynllunio'r gwaith yn lled ofalus er mwyn cyfleu gwahanol agweddau ar y pwnc • arddangos amrywiaeth o adnoddau iaith • gafael foddhaol ar ramadeg a chystrawen 	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y cerddi • crynhoi rhai ffeithiau perthnasol • cymharu a chroesgyfeirio ychydig rhwng gweithiau'r beirdd • arddangos dealltwriaeth o'r cysyniadau • ymresymu a chyfeirio at rai elfennau penodol yn y cerddi • defnyddio ambell gyfeiriad penodol at gerddi a defnyddio dyfyniadau addas yn achlysurol • trafod rhai agweddau ar arddull y beirdd a chyfeirio at dechnegau a ddefnyddir • defnyddio rhai termau gwerthfawrogi barddoniaeth 	11-14	<ul style="list-style-type: none"> • defnyddio iaith yn briodol i fynegi syniadau a dadleuon uniongyrchol • dangos ymwybyddiaeth o drefn, dilyniant a chywair wrth gyflwyno gwaith • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas • arddangos gafael resymol ar ramadeg a chystrawen 	4
<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth fras am y cerddi • cyflwyno rhai ffeithiau perthnasol • ceisio cymharu gwaith beirdd â'i gilydd • arddangos dealltwriaeth o ambell gysyniad • dangos y tueddiad i ailadrodd cynnwys • arddangos ambell enghraifft o ddatblygu syniadau personol, arwynebol • defnyddio ambell i gyfeiriad penodol at gerddi a dyfynnu'n achlysurol iawn • ceisio trafod ambell agwedd ar arddull • defnyddio ambell derm gwerthfawrogi barddoniaeth 	6-10	<ul style="list-style-type: none"> • mynegi syniadau uniongyrchol a syml yn lled glir • dangos peth ymwybyddiaeth o drefn, dilyniant a chywair wrth gyflwyno gwaith • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas • arddangos gafael resymol ar ramadeg a chystrawen 	2-3
<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r ymgeiswyr hyn yn llwyddo i ddangos rhai o nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig. 	0-5	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r ymgeiswyr hyn yn llwyddo i ddangos rhai o nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig. 	0-1